

a critical view in using the neoclassical economic theory for the transitional economies is vindicated. The keeping forward concept of economic development is determined as a perspective one. The author's characteristic of the accelerated economic development as an integrative model is made.

Keywords: *mainstream, modern political economy, «leaving behind» economic development, speeded up economic development, eclecticism, institutionalism, imperative of economic policy, methodological instruments, economic orthodoxy, theories of economic development.*

УДК 330. 1: 330; 341, 1

НАКОПИЧЕННЯ ЗНАТЬ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ: ЗМІСТ ТА УМОВИ

О. С. Марченко, доктор економічних наук, професор
Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»

Розкрито зміст накопичення інноваційних знань як комплексного процесу їх об'єктного і суб'єктного розширення (додавання). Проаналізовано сутність та роль інтелектуальної власності, комерціалізації знань, ринку знань у накопиченні інноваційних знань. Доведено необхідність створення інституціональних засад накопичення знань в інноваційному процесі шляхом удосконалення правового регулювання відносин інтелектуальної власності, правового механізму комерціалізації знань.

Ключові слова: *інноваційні знання, інтелектуальний продукт, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал, комерціалізація знань, ринок знань.*

Актуальність проблеми. Знання є головним ресурсом інноваційної діяльності, складають зміст інновацій як впроваджених у практику інтелектуальних продуктів-новацій. Інноваційний процес базується на інтеграції знань, що передбачає їх продукування та передавання/залучення, обмін, розповсюдження, трансформацію у нематеріальні і матеріальні об'єкти інтелектуальної власності, накопичення тощо з метою досягнення позитивного синергетичного ефекту від використання знанневих ресурсів. В. Тарасевич підкреслює, що знання як синергетичне ядро інновацій-систем генерує їхню синергетичну природу[1, с. 66].

Інтеграція знань в інноваційному процесі передбачає їх накопичення, що здійснюється з моменту зародження інноваційної ідеї і триває до дифузії нововведення, є умовою ефективності всіх стадій інноваційного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблеми, що розглядається, зумовлена також тим, що, по-перше, зміст та головні умови і форми накопичення знань інноваційного характеру ще не виокремлено економічною наукою як спеціальний об'єкт дослідження. Наукові праці вітчизняних та іноземних фахівців, як правило, присвячено окремим аспектам цього системного процесу. Це праці П. Бубенка, В. Гусева, А. Никифорова, В. Тарасевича, Л. Федулової та ін.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад накопичення знань в інноваційному процесі, визначення та розкриття його умов та головних форм.

Виклад основного матеріалу. Дослідження накопичення знань інноваційного характеру базується на розкритті категорій, що у сукупності та взаємозв'язку складають його зміст, а саме: інноваційні знання, інноваційний процес, інтелектуальний продукт інноваційного характеру, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал, капітал інновацій, комерціалізація знань, ринок знань.

Знання як форма існування та систематизації пізнавальної діяльності людини [2, с. 25] виступає продуктом засвоєння і осмислення інформації. Знання виникають як результат розумової діяльності людини, метою якої є усвідомлення, сприйняття, систематизація та інтерпретація інформації [3, с. 6, 7]. «Знання – це інформація, яка була отримана людиною чи групою та перероблена ними для подальшого поширення» [2, с. 25]. В. Іноземцев визначає знання як інформацію, засвоєну людиною і не існуючу поза її свідомості [4, с. 3]. На думку Дж. Ходжсона, інформація – сукупність відомостей, які вже отримали певну інтерпретацію, а знання – продукт використання інформації [5, с. 34, 35]. П. Друкер зазначає, що знання – це здатність застосовувати інформацію у конкретній сфері діяльності [6, с. 141].

За рівнем формалізації знання можуть бути формалізовані (явні) і неформалізовані (неявні), які «накопичуються і використовуються, але фактично ніде не формулюються у цілому і повністю. Навички і особисті напрацювання окремих майстрів, корпоративні традиції технічної культури – все це розміщується у конкретних людях та компаніях» [7, с. 45]. М. Мариничева розділяє неявні знання на три групи:

- знання, яких немає сенсу висловлювати, оскільки це є наочним;
- знання, які людина не може сформулювати, але може продемонструвати, як це треба робити;
- знання, які людина у принципі може сформулювати словами, якщо це буде необхідно [8, с. 17].

Головними формами знання є:

- суб'єктивне (індивідуальне і колективне) знання як система понять, що відображають ставлення людини (групи людей) до дійсності та виступають

продуктом її пізнавальної діяльності. Л. Федулова визначає їх як невідокремлені від людини знання, які можуть бути як персональними, так і колективними [9, с. 39]. Це неявні знання, які якщо і передаються, то від учителя до учня [3, с. 7], а їх передавання – це процес навчання у різних формах;

– кодифіковане знання, яке є відокремленим від людини, поданим у знаковій формі чи у формі символів;

– об'єктивоване знання – інтелектуальні моделі, які втілені в об'єктивній формі процесів діяльності, її інструментів та результатів [10, с. 39, 40]. Кодифіковані і об'єктивовані знання належать до формалізованих знань.

Інноваційні знання – це нові знання (суб'єктивні, кодифіковані, об'єктивовані), що є головним ресурсом та основою інноваційної діяльності.

Знання становлять зміст інтелектуальних продуктів. «Інтелектуальний продукт – результати інтелектуальної, розумової, духовної та творчої діяльності, втілені у відкриттях, винаходах, патентах, наукових звітах і доповідях, проектах, раціоналізаторських пропозиціях, добутках літератури, мистецтва, музики та ін.» [11, с. 672]. Інтелектуальний продукт є: а) *наукомістким*, при продукуванні якого «витрати на наукові дослідження та інформацію перевищують витрати на інші виробничі чинники (сировину, матеріали, енергію, амортизацію основних фондів тощо)» [12, с. 257]; б) *знаннємістким*, оскільки його зміст та основу продукування становлять загальні і специфічні знання.

Інноваційний інтелектуальний продукт є втіленням інноваційних знань. В інноваційному процесі, кінцевим результатом якого є серійний випуск інноваційної продукції, інтелектуальний продукт може набувати таких форм: інноваційна ідея, новація, винахід (корисна модель), експериментальний зразок, промисловий зразок, дослідна партія інноваційної продукції, серійна інноваційна продукція. Слід підкреслити: 1) знання, що становлять зміст інноваційної ідеї, можуть бути суб'єктивними (невідокремленими від творця) і кодифікованими (що забезпечує можливість їх передавання не тільки шляхом навчання, а й у формі відокремленого від творця інтелектуального продукту); 2) «новація – це оформлений результат фундаментальних і прикладних досліджень, розробок або експериментальних робіт у якій-небудь сфері діяльності з підвищення її ефективності» [13, с. 45]; 3) за рівнем об'єктивізації знань треба розрізняти новацію у вузькому та широкому розуміннях. У *вузькому розумінні* новація – це нові знання, що є кодифікованими, але не отримали матеріального втілення (прикладом такої новації можуть бути науковий твір, проект, певні розрахунки тощо). У *широкому розумінні* новація – це нові знання, що певною мірою матеріалізовані, об'єктивовані (уречевлені). Тобто, наприклад, корисна модель, експериментальний зразок, промисловий зразок – це новації.

Таким чином, знання інноваційного характеру як основа інновації втілюються в інноваційному продукті та існують як: 1) суб'єктивні (невідокремлені)

знання – інноваційна ідея; 2) кодифіковані знання, що можуть мати матеріальні носії, але не матерізовані (наукові твори, розрахунки, проекти тощо) – інтелектуальний продукт-новація у вузькому розумінні; 3) знання, об’єктивовані у винаході, корисній моделі; 4) об’єктивовані знання, представлені в експериментальному зразку; 5) об’єктивовані знання, представлені у промисловому зразку; 6) об’єктивовані знання, представлені у дослідній партії інноваційної продукції; 7) об’єктивовані знання, представлені у серійній інноваційній продукції. Треба підкреслити, що кінцеву об’єктивацію інноваційне знання отримує саме в серійній інноваційній продукції.

Отже, по-перше, *інноваційний процес – це процес об’єктивізації знання інноваційного характеру, що охоплює низку перетворень знань: суб’єктивних на кодифіковані, кодифікованих на об’єктивовані*. По-друге, перетворення знань в інноваційному процесі здійснюється, з одного боку, як їх накопичення шляхом додавання: до суб’єктивних (персоніфікованих) знань додаються кодифіковані, об’єктивовані, внаслідок чого спостерігається певне розширення знання як ресурсу інноваційної діяльності. Мається на увазі саме розширення, а не розповсюдження чи розпорошення знань, тобто інноваційні знання набувають різноманітних форм, кожна з яких може стати об’єктом чи ресурсом інноваційної діяльності. Накопичення знань шляхом додавання – це їх накопичення за вертикалл’ю – об’єктне (ресурсне) накопичення (рис. 1). По-третє, перетворення знань в інноваційному процесі складають основу їх розповсюдження у різних формах між учасниками інноваційного процесу, що також означає їх накопичення, але за – горизонталл’ю – суб’єктне накопичення (рис. 2).

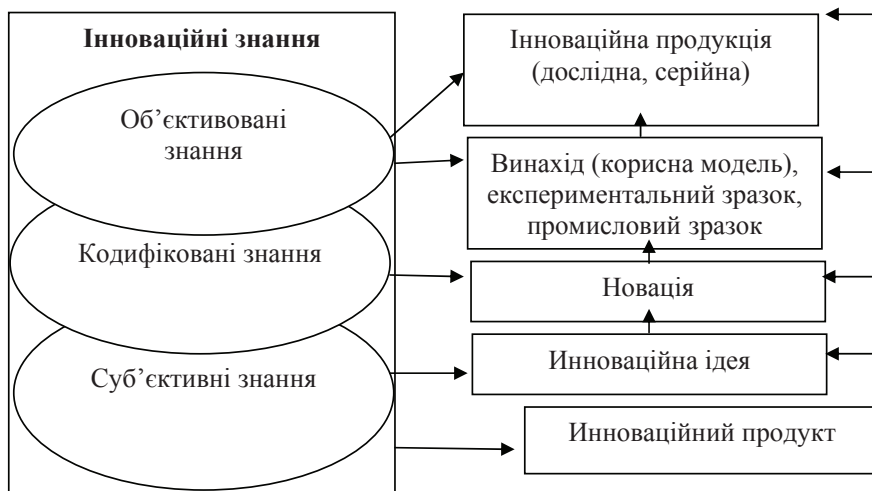

Рис. 1. Об’єктне (вертикальне) накопичення знання в інноваційному процесі

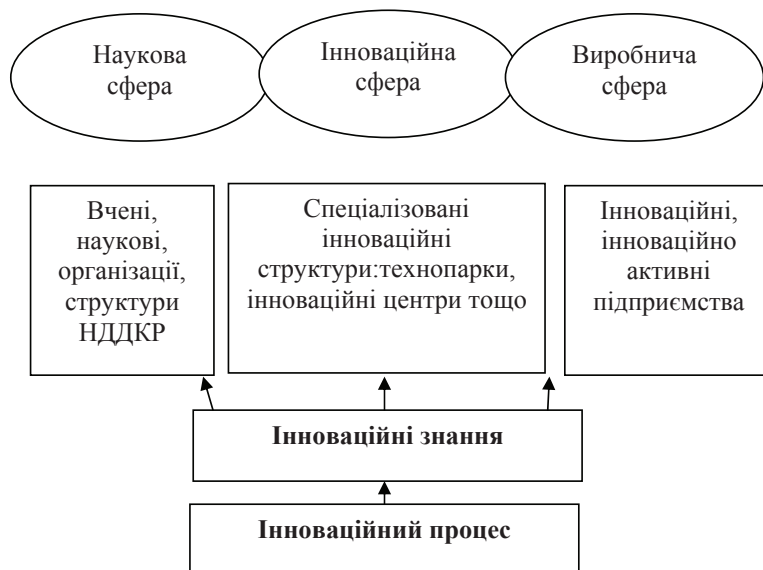

Рис. 2. Суб'єктне (горизонтальне) накопичення знань в інноваційному процесі

При цьому об'єктне накопичення знань визначає можливість, масштаби та результати їх суб'єктного накопичення. Наприклад, якщо розроблення інноваційного продукту завершується стадією створення корисної моделі, то інноваційне знання не набуває всіх рівнів об'єктивізації, що обмежує суб'єктне накопичення знань.

Об'єктне та суб'єктне накопичення знань є основою інтеграції знань в інноваційному процесі, що забезпечує досягнення його цілей. Таким чином, у знанневому аспекті інноваційний процес – це об'єктивізація інноваційних знань шляхом їх перетворення (суб'єктивних на кодифіковані, кодифікованих на об'єктивовані) на основі їх об'єктного та суб'єктного накопичення.

По-четверте, оскільки ознакою інноваційного продукту є авторство, накопичення знань можна подати як процес розширення авторства за вертикалл'ю і горизонталл'ю: 1) за його обсягом: автор інноваційної ідеї може бути творцем винаходу, розробником експериментального зразка, учасником створення промислового зразка тощо; 2) за кількістю авторів, коли окремі стадії перетворення інноваційного знання передаються, наприклад, автором інноваційної ідеї іншим учасникам інноваційного процесу (інжиніринговим фірмам, організаціям, що здійснюють НДДКР, експериментальним виробництвам, підприємствам, що впроваджують інновації, та ін.). Слід підкреслити: у цьому контексті термін «авторство» використовується для визначення творців інновації в її конкретних формах. Цей підхід не збігається з правовим підходом, за яким автор – це «фізична особа, творчою працею якої створено твір» [14, с. 24]. На

нашу думку, автор у правовому визначенні і авторство як ознака інноваційного процесу – це різнорівневі поняття. *Авторство* – це творчий внесок індивідуума і певних організацій, діяльність яких, сумісна чи виокремлена, забезпечує досягнення кінцевого результату інноваційного процесу, яким є інновація. Річ у тім, що відносно інновації, сутнісною властивістю якої є новизна, авторство – об'єктивно необхідна характеристика інтелектуальної діяльності на різних етапах інноваційного процесу, оскільки вперше формулюється інноваційна ідея, уперше створюються корисна модель, експериментальний зразок, промисловий зразок і уперше виробляються експериментальна та серійні партії інноваційної продукції. Отже, і підприємця, що впроваджує інновації, треба у певному сенсі вважати її співавтором. Як слушно підкреслює А. Никифоров, в сучасних умовах ринкової економіки важливим суб'єктом інноваційної діяльності стає підприємець, який визначає динамізм розвитку економіки і є рушійною силою інноваційних змін [15, с. 42]. На нашу думку, коли держава це визнає і спрямовує свою інноваційну політику на підтримку інноваційного підприємництва, буде подолано притаманний нині національній інноваційній системі розрив між наукою і виробництвом.

Накопичення знань та розширення авторства в інноваційному процесі вимагають специфікації прав інтелектуальної власності. Оскільки зміст інноваційного продукту складають знання (суб'єктивні, кодифіковані, об'єктивовані), треба підтримати визначення інтелектуальної власності, що пропонується С. Гордієнком: «Інтелектуальна власність – це матеріалізовані або нематеріальні нові знання, які належать юридичній чи фізичній особі» [16, с. 27]. «Звичайно власність на знання називається інтелектуальною власністю» [3, с. 39]. Слід тільки зробити таке уточнення: знання – це об'єкт інтелектуальної власності, зміст якої – система економічних відносин з приводу привласнення цього специфічного об'єкта. Як пише Л. Федулова, інтелектуальна власність – це особливий вид власності, об'єктами якої є творіння людського розуму та інтелекту [17, с. 152]. На нашу думку, *інтелектуальна власність – це відносини привласнення – відчуження знань, що здійснюються між їх творцем (творцями) та користувачем (користувачами) з приводу їх продукування, передавання/залучення, обміну, розповсюдження, трансформації, накопичення та ін.* Відносини інтелектуальної власності становлять основу їх інтеграції в інноваційному процесі.

Власність на знання інноваційного характеру – це система відносин, що має певну структуру:

– *за об'єктивним критерієм* складовими інтелектуальної власності є власність на суб'єктивні, кодифіковані, об'єктивовані знання; стосовно суб'єктивних (неявних) знань їх привласнення (володіння знаннями) забезпечує пізнавальна діяльність у різних формах; відносини інтелектуальної власності, об'єктом яких є кодифіковані та об'єктивовані знання, набувають таких правових форм, як авторське право, право промислової вартості;

– за формою інноваційного інтелектуального продукту, змістом якого є знання, інтелектуальна власність – це власність на інноваційну ідею, новацію у вузькому розумінні, винахід (корисну модель), експериментальний зразок, промисловий зразок;

– за суб'єктним критерієм інтелектуальну власність подано як інтелектуальну власність (повну або часткову): а) працівників знань (*knowledge worker*) – працівників, головним засобом виробництва яких є специфічні знання, що використовуються у професійній діяльності; б) професіоналів знань (*knowledge professionals*) – фахівців, що продукують, передають, накопичують та використовують знання (вчені, викладачі, консультанти); в) адміністраторів знань (*knowledge executives*) – фахівців та організацій, що управляють знаннями на різних рівнях інноваційного процесу; г) підприємців знань (*knowledge entrepreneurs*) – суб'єктів інноваційного підприємництва (підприємці-фізичні особи і юридичні особи – інноваційні фірми).

Структура інтелектуальної власності, що пропонується, потребує деяких пояснень. По-перше, об'єктом інтелектуальної власності є нові знання, об'єктивовані в інноваційній продукції, яка є знаннемісткою, а не суто інноваційна продукція. По-друге, власність на інноваційну ідею як суб'єктивне знання і власність на інтелектуальний продукт-новацію у вузькому розумінні (нові знання, що мають певні матеріальні носії) за їх змістом можна визначити видами інтелектуальної власності на наукове відкриття як встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей і явищ матеріального світу, що вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання [18, с. 159]. По-третє, знання інноваційного характеру можуть бути комерційною таємницею, яка також належить до об'єктів інтелектуальної власності [18, с. 173–174].

Слід підкреслити, сучасна модель системного інтегрованого інноваційного процесу, урізноманітнення інтелектуальних продуктів обумовлює необхідність розвитку відносин інтелектуальної власності та вдосконалення їх правового регулювання в аспектах і розширення її об'єктів і суб'єктів, і специфікації і додавання часткових прав власності. *Інтелектуальна власність* – це «пучок правомочностей» щодо інноваційних знань, прийняття – передавання яких становлять фундаментальну умову інноваційної діяльності.

Інтелектуальна власність є основою формування та накопичення *інтелектуального капіталу*, який можна визначити як *капіталізовані знання, що забезпечують зростання вартості*. Як пише С. Клімов, «перетворення знання на капітал означає, що володіння ним дозволяє одержувати від його використання регулярний дохід» [10, с. 120]. О. Рязанова визначає інтелектуальний капітал як вартість людських знань [19, с. 36]. К. Кручині пише, що знання – це капітал, цінність якого безпосередньо залежить від його інноваційного впливу та швидкості застарівання [20, с. 192].

Структурним елементом інтелектуального капіталу фірми є інноваційний капітал. Відповідно до структури інтелектуального капіталу, розробленого

автором терміна і концепції інтелектуального капіталу Лейфом Едвінссоном [21], інноваційний капітал є складовою організаційного капіталу як сукупності нематеріальних інтелектуальних активів, що належать організації. Це захищені комерційні права, інтелектуальна власність та інші нематеріальні активи і цінності, які забезпечують здатність компанії до відновлення [10, с. 91].

На нашу думку, ресурсом інноваційної діяльності є *капітал інновацій*, що поєднує інноваційний капітал у тлумаченні Л. Едвінссона, та інтелектуальний капітал індивідуума (працівників, професіоналів, адміністраторів, підприємців знань), що у сукупності використовується в інноваційній діяльності.

Інтелектуальна власність і інтелектуальний капітал є основою та чинниками накопичення інноваційних знань в об'єктному і суб'єктному аспектах.

В умовах ринкової економічної системи накопичення знань та їх капіталізація опосередковуються комерціалізацією знань. «Інтелектуальний продукт, переходячи у розряд результатів інтелектуальної діяльності, що ідентифікуються у законодавстві як об'єкти інтелектуальної власності, засіб комерціалізації, включається в економічний обіг» [19, с. 36–37]. У сучасному нелінійному інноваційному процесі комерціалізація, що забезпечує ринкове визнання інтелектуальних продуктів та можливість отримання прибутку від їх розроблення і впровадження, здійснюється з моменту зародження інноваційної ідеї і триває до дифузії нововведення, швидкість і масштаби якої безпосередньо залежать від попиту на ринку знань. *Комерціалізація інтелектуальних продуктів* – це здійснення комплексу заходів, спрямованих на надання інноваційним знанням, що становлять їх зміст, товарної та капітальної форм. Інноваційні знання, поперше, приймають форму нематеріальних активів, комерціалізація яких передбачає здійснення таких заходів, як визначення та оцінювання попиту на ринку об'єктів інтелектуальної власності, ціноутворення на нематеріальні активи, визначення форми їх передавання від продуцента до користувача тощо. По-друге, знання складають інтелектуальний капітал учасників інноваційного процесу, отже, комерціалізація знань передбачає їх капіталізацію – надання знанням форми капіталу – зростаючої вартості.

Комерціалізація знань є умовою комерційного обміну знаннями, формування та розвитку ринку знань, роль якого в економіці знань розкриває таке положення: «Суто економіка знань з'являється тоді, коли знання становляться ринковим продуктом» [3, с. 34].

Висновки. Накопичення інноваційних знань – це комплексний процес їх об'єктного і суб'єктного розширення (додавання), що базується на інтелектуальній власності, засобом якого є комерціалізація знань, а одним із головних економічних механізмів – ринок знань. Розвиток інноваційної діяльності, основу якої становить накопичення знань, обумовлює необхідність створення інституціональних засад комерціалізації інноваційних знань, формування та ефективного функціонування ринку знань, удосконалення правового регулювання відносин інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тарасевич В. Про синергетику інновацій / В. Тарасевич // Економіка України. – 2009. – № 4. – С. 65–73.
2. Дресвянников В. А. Построение системы управления знаниями на предприятии : учеб. пособие / В. А. Дресвянников. – М. : КНОРУС, 2006. – 344 с.
3. Экономика знаний : коллективная монография / Л. Г. Белова, В. П. Колесов, В. Л. Макаров и др. ; отв. ред. В. П. Колесов. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 432 с.
4. Иноземцев В. Парадоксы постиндустриальной экономики (инвестиции, производительность и хозяйственный рост в 90-е годы) / В. Л. Иноземцев // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2000. – № 3. – С. 3–12.
5. Ходжсон Дж. Социально-экономические последствия прогресса знаний и нарастания сложности / Дж. Ходжсон // Вопр. экономики – 2001. – № 8. – С. 34–39.
6. Друкер П. Эффективное управление : пер. с англ. М. Котельникова / П. Ф. Друкер. – М. : ООО «Изд-во Астрель»; ООО «Изд-во АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2004. – 284 с.
7. Чездбо Г. Когда виртуальность оправдана: организации для инноваций : пер. с англ. А. Силонова / Г. Чездбо, Д. Тейс // Управление высокотехнологичным бизнесом. – М. : Альпина – Бизнес – Букс, 2007. – С. 39–63.
8. Мариничева М. К. Управление знаниями на 100 %. Путеводитель для практиков / М. К. Мариничева. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. – 320 с.
9. Федулова Л. І. Концептуальні засади економіки знань / Л. І. Федулова. – Екон. теорія. – 2008. – № 2. – С. 37–59.
10. Климов С. М. Интеллектуальные ресурсы общества : монография / С. М. Климов. – СПб. : ИВЭСЭП, Знание, 2002. – 199 с.
11. Економічна енциклопедія : у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Вид. центр «Академія». – 2000. – Т. 1. – 864 с.
12. Мельник Л. Г. Информационная экономика : учеб. пособие / Л. Г. Мельник. – Сумы : ИТД «Университ. кн.», 2003. – 288 с. – (Библ. «Экономическое образование», сер. «Устойчивое развитие»).
13. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент : учебник – 3-е изд. / Р. А. Фатхутдинов. – СПб. : Питер, 2002. – 400 с. – (Сер. «Учебники для вузов»).
14. Закон Украины «Об авторском праве и смежных правах» // Законодательство Украины об интеллектуальной собственности. – Х. : ООО «Одиссей», 2001. – 352 с.
15. Никифоров А. Є. Інноваційна діяльність: теорія і практика державного управління : монографія / А. Є. Никифоров. – К., 2010. – 420 с.
16. Гордієнко С. Г. Понятійний апарат стосовно «Інтелектуальної власності» та класифікація сфер творчої особи / С. Г. Гордієнко // матеріали Міжнар. конф «Охорона прав інтелектуальної власності в Україні та Європейському Союзі: політика, законодавство, практика» (Київ, 15–16 черв. 2001 р.). Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні». – К. : Фенікс, 2011. – 480 с.
17. Федулова Л. І. Економіка знань : підручник / Л. І. Федулова. – К. : НАН України; Ін-т екон. та прогноз. НАН України, 2009. – 600 с.
18. Гражданский кодекс Украины. – Х. : КСИЛОН, 2006. – 423 с.

19. Рязанова О. Интеллектуальный капитал в системе экономических категорий / О. Рязанова // Экон. науки. – 2011. – № 6 (79). – С. 36–47.
20. Управленческое консультирование. Индустрия знаний, символический капитал или новая мода / Верр А., Киппинг М., Энгвелл Л. и др. ; под ред. М. Киппинга, Л. Энгвелла ; пер. с англ. П. К. Власова. – Х. : Гуманитар. центр, 2008. – 416 с. – (Management Consulting).
21. Edvinsson L. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower / L. Edvinsson, M. Malone. – N. Y. : Harper Business, 1997. – 225 p.

НАКОПЛЕНИЕ ЗНАНИЙ В ИННОВАЦИОННОМ ПРОЦЕССЕ: СОДЕРЖАНИЕ И УСЛОВИЯ

Марченко О. С.

Раскрыто содержание накопления инновационных знаний как комплексного процесса их объектного и субъектного расширения (добавления). Проанализированы сущность и роль интеллектуальной собственности, коммерциализации знаний, рынка знаний в накоплении инновационных знаний. Доказана необходимость создания институциональных основ накопления знаний в инновационном процессе путем совершенствования правового регулирования отношений интеллектуальной собственности, правового механизма коммерциализации знаний.

Ключевые слова: инновационные знания, интеллектуальный продукт, интеллектуальный капитал, коммерциализация знаний, рынок знаний.

AN ACCUMULATION OF KNOWLEDGE IS IN INNOVATIVE PROCESS: MAINTENANCE AND CONDITIONS

Marchenko O. S.

Maintenance of accumulation of innovative knowledge as a complex process of their objective and subject expansion (additions) is exposed. Essence and role of intellectual property, commercialization of knowledge, market of knowledge in the accumulation of innovative knowledge are analyzed. The necessity of creation of institutional bases of accumulation of knowledge in the innovative process by perfection of the legal adjusting of relations of intellectual property, legal mechanism of commercialization of knowledge.

Key words: innovative knowledge, intellectual product, intellectual property, intellectual capital, commercialization of knowledge, market of knowledge.